

Divrik demir işletmesi, bu son aylarda şiddetli kış yüzünden bir muvakkat tevakuf devresi geçirecektir.

Geniş mikyastaki bağıcılığa sahne olan Türkiyede asmaların hastalıklardan korunması için lâzım olan bütün kükürtün artık memleket dahilinde tedarik edilmek->te olduğunu bir daha tasrih edebilmekle memnunuz. Son aylarda haftalık kükürt istihsalimiz, 80 tonu geçmiştir.

Bu verdiğimiz malûmata 1940 senesi zarfında muhtelif madenlere ait (10) aylık imrarat miktarını gösteren cetveli ilâve ediyoruz:

Madenin cinsi	İmrar edilen miktar	
	Ton	Kilo
Maden kömürü	1.605.151	000
Antrasit	80.254	000
Briket	12.342	000
Linyit	178.389	121
Demir	75.064	195
Zımpara	8.669	313
Borasit	3.957	200
Antimuan	309	000
Ç. Kurşun	1.225	000
Cıva	449	(Şişe)

D Ü N Y A :

Umumî vaziyet:

Harbin en büyük darbesini iktisadî hayata vurmuş olduğunu izah ve tafsil etmeye artık hacet kalmamıştır.

Harp, bir taraftan, iktisadî faaliyetler meyanında, madenciliği de sekteye uğrattırırken, diğer taraftan madenlere olan ihtiyacı da âzamisine çıkartmış bulunmaktadır.

Harp sanayimin madene olan ihtiyacı yalnız bakır, demir, kurşun, petrpl gibi muayyen maddelere inhisar etmemektedir.

Talî sayılan bir çok madenler daha vardır ki, onların yokluğu da bir çok istihsal ve imalleri durdurabilir:

Vanadyum, volfram ve platin gibi....

Her muharip devlet, birinci plânda akla gelen güya ikinci plânda sayılıp da bunlar kadar ehemmiyetli rol oynamakta olan madenlerin kendi hudutları, dahilinde yeni yataklarına kavuşmak isteğiyle sistemli ve âdeta inatçı taharrilere girişmiş bulunmaktadır. Harbin madencilikteki yegâne kazancı, yeni maden zuhuratının keşfi ve madenlerden bulunamıyan biri yerine diğer bir yenisinin ikamesi olacaktır.

Harp uzadıkça gıda yoksulluğu gibi metal yoksulluğu da bas gösterecek ve dev işthali harp malzemesi fabrikaları bir nevi açlığa mahkûm olacaktır.

Muharip memleketlerde madencilik bakımından yeni bir faaliyet tarzı da evvelden her hangi bir maden cevherini istihraç için yapılan işletmelerden kalan cürufun diğer lüzumlu bir madenin izleri mevcuttur veya aynı cevherden henüz bakiye vardır diye yine baştan yeni flotasyon usulleriyle muameleye tâbi tutulmasıdır.

Top ve tayyare imalinde kullanılan vanadyumu bulmak için Almanyanın Baden civarındaki eski işletme cürufuna mahsus gayretleri bu cümledendir.

METAL PİYASASI :

Beynelmilel ticarî münasebetlerin normal vaziyetten uzaklaşması yüzünden deniz aşırı memleketlerde metal ve maden cevheri stokları çoğalmış iken, başlıca dünya metal müstehliki olan Avrupada metal kıtlığı baş göstermektedir. Amerika B. D. nin geniş mikyasta silâhlanması, burada maden piyasasında bir istikrar vücuda getirmiştir. Mamafih sevkulceş stokların tesisi hükümet hesabına yapılmıştır.

diğından fazla fiyat yükselmesine müsaade edilmeyeceği beklenilmektedir.

Bakır fiyatları son zamanlarda bir istikrar kazanarak 10,85 - 10,93 sentten libre başına 11,45 - 11,46 sente çıkmış bulunmaktadır. Elektrolitik bakırın vadeli satışları libresine 12 sentten muamele görmektedir. Amerika bakır endüstrisinin faaliyet derecesi yükselmiş ve imrarat ye-kûnu ağustos ayında 171.000 şort tondan eylülde 325.000 şort tona çıkmıştır. Bakır tasfiyehaneleri kapasitelerinin % 85 i ile çalışmaktadırlar. Bundan dolayı derpiş olunan bakır ihracat tahdidi (Japonyaya karşı müteveccih) Amerika bakır sanayii için lüzumsuz addedilmektedir. Japonya son seneler zarfında Amerika B. D. inden ehemmiyetli miktarda bakır mubayaası yapmaktadır.

Amerika B. D. nin musaffa bakır istih-salâtı ağustos ayında 80.851 şort ton iken eylülde 82.843 şort tonu bulmuştur. Buna rağmen stoklarda fazla bir tezayüd kaydedilmemiştir. Dahilî bakır imraratı ağustos zarfında 96.383 ve eylül ayı için 96.485 şort tondur. Stoklar ise ağustos sonunda 198.730, iken eylül sonu stoku 198.730 şort tonu tutmaktadır.

Kalay piyasasında bir tereddüd hiss-edilmektedir. Londrada 28.9.40 la 16.10. 40 tarihleri arasında kalay peşin satışlarda 259 1/2 sterlinden 257 3/4 sterline düş-müştür. Üç ay vadeli satışlarda da dun bir vaziyet kaydedilerek fiyatlar 262 1/2 dan 259 1/4 sterline inmiştir. Amerika B. D. inde ise kalay fiyatı bir gelişme ile libre başına 50,25 sentten 51,62 sente çıkmış-tır. Fiyatların yükselmesi kalay sarfiyatı-nın artmasına bağlıdır. Lâhiy beynelmilel

kalay kartelinin istatistikî malûmatına göre 1939 ilk 6 ay zarfında dünya kalay sarfiyatı 63.200 long tonu bulmuşken 1940 senesinin aynı devresine tekabül eden sarfiyat ise 105.600 Ig. tondur. 1939 un ikinci yarısında 105.600 long. ton istihlâk edilmiştir.

Amerika B. D. ticaret nezaretinin bir malûmatına göre 1940 senesinin nisan - haziran aylarına tekabül eden kalay istih-salâtı 38.700 tonu bulmuş ve 1939 senesi-nin aynı devresine nazaran 6.600 Ig. ton fazladır. Lâhiy beynelmilel Kalay Karteli-nin istatistiğine göre dünya kalay stoku (Arnheim ve Hoboken hariç) mayıs so-nunda 40.783 long tonu teşkil etmektedir. Hazirandan itibaren istihsal ve ihracat hisselerinin % 130 una çıkarılmasından dolayı bu stokun daha fazla artması im-kân dahilindedir. Mamafih Amerika B. D. nin sevkulceys kalay stoklarını artırması istihsaldeki tezayüdü karşılamaktadır.

Kurşun fiyatı Amerika B. D. inde son zamanlar zarfında libre başına 5 sentten 5,50 sente çıkmıştır. Amerika B. D. inde kurşun revacı müsait bir şekilde inkişaf etmektedir. Çinko fiyatındaki istikrar kurşuna da tesirsiz kalmamaktadır.

Çinko fiyatı New-York piyasasında lib-re başına 7,25 sent olarak kendisini muha-faza etmektedir, ve harb bidayetindeki seviyesinden yüksektir.

Bütün bu temevvüçlere, bütün bu boca-lamalara rağmen; madencilik harp ve sulhta ehemmiyeti birbirinden üstün, be-şerin her türlü faaliyeti için birinci dere-cede âmil bir iş ve teknik şubesi olarak inkişafına devam etmektedir.

M.T.A.